

Resumé

Témou tejto práce je *Úloha biblického textu v Duchovných cvičeniach Ignáca z Loyoly*. Práca sa zaoberá úlohou biblického textu z hľadiska vzťahu doby k používaniu Písma, rozoberá autorovu metódu práce s biblickým textom, venuje sa zberu informácií o autorovom predporozumení biblickému posolstvu.

Tému práce sme obmedzili na základné porozumenie autorovho sveta, z ktorého pramení jeho spirituálna skúsenosť a následne dielo DC, na porozumenie výberu biblických tém a porozumenie metódy práce autora s biblickým textom.

Charakter tejto práce je skôr teologický. Exegéza ako taká nie je metóda, ktorá by bola v práci používaná. V poplatnosti zameraniu práce prevažne opisujeme (dobu, tridentský koncil a jeho dekréty, ignaciánsku spiritualitu, Ignácovo intímne vnútro, jeho pastoračné metódy, jeho možnosti porozumenia, metódy interpretácie, témy jednotlivých týždňov) a vysvetľujeme dané pojmy.

Preto metódy používané v práci sú prevažne deskriptívna a explikatívna. Vyskytuje sa i komparatívna, predovšetkým pri porovnávaní súčasných interpretačných metód s prístup k biblickému textu Ignáca z Loyoly, snažíme sa si všimnúť i hermeneutické zásady - predovšetkým porozumeniu autora a jeho sveta.

Ignác z Loyoly používa biblickú tematiku troma rozličnými spôsobmi: ako axiomatický základ praxe, používa podobnosť pramienice v biblickej kerygme a používa explicitné citácie textov k jednotlivým cvičeniam.

Ignác používa Písmo ako axiomatický základ pre existenciálne odpovede človeka. Nielen základná axióma DC ako je nesprostredkované vedomie človeka o sebe vo vzťahu k správe o stvorení, ale aj tematika vykúpenia, ktorá je rozsahovo dominantnou v DC ako forma životopisu Ježiša Krista obsiahnutá predovšetkým v evanjeliách ale i častiach Nového zákona. DC ako také si kladú za cieľ transcendentné eschatologické zakotvenie človeka vo svete. Spôsobom, ktorý nenutká človeka izolovať sa, ale naopak stať sa aktívnou súčasťou a usporadúvať svet okolo; teda vytvárať kultúru, ktorá napomáha subjektu na ceste za jeho transcendentným cieľom; čo je

konceptia, ktorá sa približuje konceptu Božieho kráľovstva v evanjeliu podľa Lukáša: porov: Lk 17, 21.

Ignác používa archetypálne obrazy doby pre hlbšie sprostredkovanie naliehavosti kerygmy, hoci tieto nie sú podané v Písme úplne totožným spôsobom. Dá sa spomenúť *Meditácia o pekle, rozhovor Trojice pred Vtelením, Rozjímanie o dvoch zástavách, Výzve časného a večného kráľa* a pod. Tu Ignác používa obrazy, ktoré biblické poslanstvo už vytvorilo v kultúre, dáva im svoj charakteristický rys a prezentuje ich spôsobom, ktorý je ľahko uchopiteľný vtedajšiemu poslucháčovi, teda používa inkulturované poslanstvo biblie pre formáciu subjektu.

Napokon Ignác v DC priamo cituje biblické state, na ktoré upriamuje pozornosť a predkladá ich obsah na meditáciu, kontempláciu a pod. Čo sa týka používania Starého a Nového zákona, explicitné citácie Starého zákona chýbajú, i keď na niekoľkých miestach preberá Starozákonnú tematiku. Je pre nás nezodpovedanou otázkou, prečo autor nepoužíva Starý zákon. Každopádne tematika Stvorenia, Adama a Evy, anjelov je i tematikou Nového zákona, avšak ani tu autor neodkazuje na pramene. Tu si vystačuje s kultúrnym povedomím doby, ktorému sú dané obsahy „chronicky“ známe a samozrejme a zrejme im nedáva v cvičeniach taký dôraz, ako pre neho ústredný obsah: tematike Ježiša Krista.

Prácou sme sa snažili vystihnúť autorovo predporozumenie biblickým obsahom pre lepšie porozumenie autora ako súčasť hermeneutického štvorca (text a jeho svet, autor a jeho svet, vec a jej svet a recipient a jeho svet). Je zrejme formácia dobou, ktorá je charakteristická *devotio moderna* a jej plodmi. Autor poznal liturgickú prax doby, poznal populárnu duchovnú literatúru, zaujímal sa o hlbší duchovný život v benediktínskom monasteratskom kláštore, kde mu bola ponúknutá knižka obsahujúce duchovné cvičenia od opáta García Cisneros (o ktorej osobne nemáme žiadne informácie), a ktorú získal pri svojom pobyte v Manreze. Je možné sa domnievať, že práve tento prameň v spojitosti s predchádzajúcou praxou *lectio divina* by mohol detailnejšie osvetliť vznik metodiky DC Ignáca z Loyoly. Zaujímavým zistením je pojmový súvis tajomstiev zo života Krista s tajomstvami ruženca, kde autor v DC úzkostlivo vynecháva tajomstvá Márie a preferuje tajomstvá prísne kristocentrické. Rovnako určitý

vplyv pre rozvoj autorových podobenstiev je možné pripísať dielu Ludolfa Kartusiana Život Krista.

Akým spôsobom autor pracuje s biblickým textom? Predovšetkým je pre neho axiomatický základ odpovedí. Nepoužíva nejaké formy exegézy alebo interpretácie. Skôr pristupuje k textu ako k Božiemu slovu, v línii učiteľského úradu Cirkvi, ktorý autora dosahoval liturgickou a sviatostnou praxou. Text rozláme ako chlieb - ponúkne jeho kľúčové miesta, popíše ako je treba stolovať - ponúka vlastnú metodológiu intencionálneho spracovania obsahu, aby človeka nasýtil a dal mu silu k motivácii a činu, ako sme v príslušnej časti práce ukázali (zameranosť ignaciánskej spirituality na čin). Napokon pristupuje k textu ako médiu, cez ktoré človeka zasahuje Boh, cez ktorý človek vstupuje do dialógu s Bohom. V príslušnej časti práce sme ukázali oboznámenie autora s pojmom Slova; Krista ako Slova, a konzekventne celého Písma ako „inkarnácii“ Slova. Ignác pracuje s textom v posvätnnej úcte. V závere cvičenia sa človek obracia so zaangažovaním vôle k rozhovoru s Bohom. Predovšetkým o tajomstvách na ktoré nazerá, o tom ako ich vníma, vyprosuje si milosť pohnutia vôle k súhlasu s predloženou, v texte obsiahnutou skutočnosťou. Podľa súčasných interpretačných kritérií, Ignácov prístup spracovania textu najviac korešponduje so synchronnými interpretačnými prístupmi, predovšetkým naratívnu analýzou, ako bolo ukázané v príslušnej časti práce. Ignácov prístup spadá do skupiny prístupov k textu ako k Božiemu slovu, kde prevažuje analytický a synchronný prístup.